MS – 099

II Semester B.Com. Examination, May/June 2013
(Repeaters Scheme) (2010-11 Only)
LANGUAGE SANSKRIT – II
Madhuravijayam of Gangadevi, Grammar and Translation

Time : 3 Hours　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　Max. Marks : 90

Instructions : *1) Answer either in **Kannada, English** or **Sanskrit.***
*2) Answer Q. No. **V, VI** and **VII** in **Sanskrit** only.*

I. **द्वयो:** प्रश्नयो: प्रबन्धं लिखत।
ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
Write an essay on **any two**. **(2×10=20)**

अ) मधुरा देवी दु:खिता आसीत्। किमर्थम् ? विवृणुत।
ಮಧುರಾ ದೇವಿ ಏಕೆ ದುಃಖಿತಳಾಗಿದ್ದಳು ? ವಿವರಿಸಿ.
Madhura Devi was in sorrow. Why ? Explain.

आ) खड्गं दर्शयित्वा मधुरादेवी कम्पराजं प्रति किमवदत् ? विशदयत।
ಖಡ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಮಧುರಾದೇವಿ ಕಂಪ ರಾಜನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದಳು ? ವಿವರಿಸಿ.
What did Madhura Devi tell Kamparaja after showing him the sword ? Describe.

इ) महाकाव्य लक्षणानि कानि ? विशदयत। पञ्चमहाकाव्यानां नामानि लिखत।
ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ. ಪಂಚಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
What are the characteristics of a Mahakavya ? Mention the names of the Pancha Mahakavyas.

II. **चतुर्णां** श्लोकानामनुवादं श्री: विलिख्यतात्पर्यं विवृणुता।
ಯಾವುದಾದರೂ **ನಾಲ್ಕು** ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
Translate and explain **any four** of the following slokas. **(4×5=20)**

अ) अधिरङ्गमवाप्तयोगनिद्रं
हरिमुद्वेजयतीति जातभीति:।
पतितं मुहुरिष्टकानिकायं
फणचक्रेण निवारयत्यहीन्द्र:॥

P.T.O.

आ) घुणजग्धकवाटसम्पुटानि
स्फुटदूर्वाङ्कुरसन्धिमण्डपानि।
इलयगर्भगृहाणि वीक्ष्यदूये
मृशमन्यान्यपि देवताकुलानि।।

इ) मधुरोपवनं निरीक्ष्य दूये
बहुशः खण्डितनालिकेरषण्डम्।
परितो नृकरोटिकोटिहार-
प्रचलच्छूलपरम्परापटीतम्।।

ई) हिमचन्दनवारिसेकशीता-
न्यभवन् यानिगृहाङ्गणानि राज्ञाम्।
हृदयं मम खेदयन्तितानि
द्विजबन्दीनयनाम्बुदूषितानि।।

उ) सुवतेन यथापुरं वसूनि
क्षितयो वर्षति पूर्ववन्न शक्रः।
शमनोऽपिजनं नयत्यकाण्डे
विषयेऽस्मिन् यवनैर्हतावशिष्टम्।।

ऊ) नरनाथ। पुरा कृपाणमेनं
विच्चय्याखिलदेवतायुधांशैः।
उपदी कृतवान् पिनाकपाणेर्
दनुजानां विजयाय विश्वकर्मा।।

III. **त्रयाणां** सान्दर्भं विवृणुत।

ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

Explain with reference to context **any three** of the following : **(3×4=12)**

अ) अधुना हानुकरोति सह्यकन्या।

आ) कुरूते राजपयः स्वकर्णशूलम्।

इ) दधते चीनपरावगुण्ठनत्वम्।

ई) किमिवान्यत् कलिरेक एव धन्यः।

उ) भवते प्रेषितवात् महाभुजाय।

IV. **द्वयो:** लघुटिप्पणी लिखत।
ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.
Write short notes on **any two** of the following : **(2×4=8)**

१) द्रमिडवदनानि
२) गङ्गादेवी
३) ताम्रपर्णी
४) गजप्रमाथिनाथ:

V. **संस्कृत** भाषया उत्तराणि लिखत।

अ) वाक्य दोषान् परिहरत – **पञ्चानाम्** **(1×5=5)**

१) भवान् पठ।
२) स: किं लिखसि।
३) देवं नम:।
४) अलं कलह:।
५) गणेशं मोदकं रोचते।
६) राम: चित्रं दृष्टवती।

आ) **त्रीणि** पदानि उपयुज्य **एकैकं** वाक्यं रचयत। **(1×3=3)**

१) कर्तव्यम्
२) भव
३) राम:
४) त्वम्

इ) **त्रयाणां** समासानां **एकैकं** उदाहरणं लिखत। **(1×3=3)**

१) द्वन्द्व:
२) द्विगु:
३) कर्मधारय
४) अव्ययीभाव:
५) तत्पुरुष:

ई) **चतुर्णां** व्याकरणरीत्या पदपरिचयं लिखत। **(1×4=4)**

१) वक्तव्यम्
२) गत्वा
३) नेतुम्
४) कृतम्
५) प्रणम्य

VI. संस्कृत भाषया अनुवदत 5

ರಾಮಾಯಣವು 'ಆದಿಕಾವ್ಯ' ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಮಹರ್ಷಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಗಳು ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ರಾಮನ ಮಕ್ಕಳು ಲವಕುಶರು ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಹಾಡಿದರು. ಇದು ಜಗತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕಾವ್ಯ. ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಏಳು ಕಾಂಡಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ರಾಮನನ್ನು ಆದರ್ಶ ಪುರುಷ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

Srimad Ramayana is famous as Adikavya. Sage Valmiki composed this epic. Rama's sons Lava Kusa sang the Ramayana. This is a world famous classic. It has seven chapters. Rama is described here as an ideal person.

VII. इमं परिच्छेदं पठित्वा प्रश्नानामुत्तराणि लिखत । (2×5=10)

काश्याम् एक: विद्वान् आसीत् । तस्य द्वौ पुत्रौ आस्ताम् । स: ज्येष्ठपुत्राय सर्वं धनं दत्तवान् । कनोयांसं पुत्रं सम्यक् विद्या: अशिक्षयत्। ज्येष्ठपुत्र: कतिपयै: एव दिवसै: धनं सर्वं व्ययित्वा दरिद्र: अभवत् । कनीयान् पुत्र: स्वपाण्डित्येन बहुधनं सम्पाद्य सुखेन अवर्तत । अत: उच्यते – विद्यावान् सुखंलभते ।

प्रश्ना: –

१) काश्या क: आसीत् ?

२) विद्वान् ज्येष्ठपुत्राय किं दत्तवान् ?

३) क: दरिद्र: अभवत् ?

४) कनीयान् पुत्र: कथमवर्तत ?

५) क: सुखं लभते ?